

POŚLIZNAĆ SIĘ (20) *vb pf*

się (12), się (8).

W formach 2 i 3 sg fut: pośliz- (3), pośliz- (2), pośliz- (1) *SkarJedn*; pośliz- *RejPs* (2); pośliz- *RejWiz*; pośliz- : pośliz- *RejZwierc* (1:1).

o jasne.

inf pośliznąć się (5). $\diamond$ fut 2 sg poślizniesz się (1). $\diamond$ 3 sg pośliznie się (5). $\diamond$ 3 pl poślizną się (1). $\diamond$ *praet* 1 sg m -m się pośliznął (1). $\diamond$ 3 sg m pośliznął się (1). *f* pośliznęła się (2). $\diamond$ 3 pl *subst* pośliznęły się (1). $\diamond$ *plusq* 3 pl *subst* były się pośliznęli (1) [*cum N pl: nogi*]. $\diamond$ *con* 3 sg *f* by się pośliznęła (1). $\diamond$ 3 pl *subst* by się pośliznęły (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde także XVII – XVIII w.

*Stracić równowagę na śliskiej drodze; falli vestigio in lubrico, lubrico fallente gradum concidere a. prolabi, labi in glacie a. in lubrico Cn (20) : powá [= pójdźmy] co narychley moy miły ftáruřzku/ Iuż ia ciebie powiodę wřędy pomáluřku/ Iże fie nie poślizniesz *RejWiz* 22v; *Mącz* 490b; Bo pořpolicie kto fie pośliznie rad fie drugiego łápa/ y obádwá bywáią ná ziemi. *RejZwierc* 137v; [*SkarŻyw* 154 (*Linde*)].*

W przeni (1) :

Fraza: »pośliznie się noga« (1): Bo iefli odpádniecie od Páńkiey opieki/ Pewnie gdziećie nie rádzi tám wam być ná wieki. Bo więc bez przewodniká trudna bywa drogá/ Bá czáfem y ná piałku pořliznie fie nogá. *RejZwierc* [272].

Przeni (16) :

a) *Postąpić źle, zgrzeszyć, złamać nakazy boskie* (11) : Bo to słyřzę trudny kryś co do cnoty wiedzy/ Snádnie fie tám pořliznąć chocia y ná ledzie. *RejZwierc* 180, 22v, 26; Pánie łtworzenia wřzytkiego/ [...] nieday mi fię pořliznąć. *SkarŻyw* 151, 136.

pořliznąć się na czym (3): ábyś tákże fwe obyczáie onemiřz ćwiczki iego [*cnotliwego człowieka*] zákował á mocno záhartował w łobie/ iákoby fie potym ni ná czym nie pořliznęły. *RejZwierc* 20; *SkarŻyw* 27; *CzahTr* I4v.

W porównaniu (1): Ale iá [*cnotę*] dźiś wiele ich kładźie pod fwe nogi. Ná ktoreyby ná ledzie pořliznąć fię muřzą *CzahTr* I4v.

Fraza: »pořliznęła(-y) się noga(-i) (a. podeszwy nog)« [*szyk zmienny*] (3): iáko iefł dobrotliwy bog [...] mnie/ áczkolwiek były fie pořliznęli nogi moie/ ták iż záchwiawfły fie ledwem fie ná nich okrzepił. *RejPs* 106; Pořtápienia moie były mocne ná drogách twoich/ á podeszwy nog moich nie pořliznęły fie [*ne declinent pedes mei*]. *BibRadz Ps* 17/5; *SkarŻyw* 27.

Zwrot: »pořliznąć się do grzechu« (1): Gniewam fię nád złemi ná pokoy ich pátrząc/ y ledwiem fię nie pořliznął do grzechu tym fię obraźáiąc/ iż ich Pan Bog nie karze. *SkarKaz* 3a.

b) *Popaść w niebezpieczeństwo* (4) :

Fraza: »pořliznęła się noga« (4): A řpráwá boża lámá vmocni ferce iego/ á nigdy fie niepořliznie nogá iego/ ácz fie oto řtára řprzećiwnik iego/ áby go iáko kolwiek zágubił. *RejPs* 56, 190; Iuż fię nic złego nie boię; bych dobrze w ćieniu řmierći chodził/ iuż fię nie pośliznie nogá moiá: boś ty Pánie zemną iefł. *SkarJedn* 401; *SkarKazSej* 673b.

c) *Popęlnić błąd, omyłkę; decipi a. duci a. labi a. teneri errore, delirare, errare, esse a. versari in errore, falli (opinione), falsum animi esse, frustra esse, frustrari, (h)al(l)ucinari, inducere se a. inferri a. rapi in fraudem, induci a. rapi in errorem, labi per errorem Cn [na czym w czym] (1) : Lecź/ ináčzey fię X.K. w tey fprawie obchodzi: bo nie tylko/ iż fię ná dwu ftopniach/ w tey fprawie pośliznął/ to ieft/ áni włafności kroleŃtwá ChrifuŃowego/ áni wiáry ChriŃtyáńŃkiey zacności vpátruiąc *NiemObr* 17.*

Formacje współrdzenne cf ŚLIZAC SIĘ.

Cf POŚLIZŁY, POŚLIŻNIENIE, [POŚLIŻNIONY]

KW